

Slavenski dom

Ste. 212

V Ljubljani, sobota 18. septembra 1937

Seto II.

Sporazum med Anglijo in Italijo je padel v vodo?

Italijansko časopisje napada Edena zaradi nyonske pogodbe

Rim, 18. septembra. o. Iz pisanja italijanskega časopisa zadnja dva dneva, se da sklepati, da je prišlo do precejšnje napetosti med Italijo in Anglijo kljub temu, da bi se v kratkem morala začeti pogajanja za sporazum. Italijanski listi pišejo, da je sporazum v Nyonu lahko povod za kako bodo vojno na Sredozemskem morju. Ta sporazum ima vse osti obrnjene ne samo proti Italiji in je delo ljudi, ki jim je Italija trn v peti. Listi silovito napadajo angleškega zunanjega ministra Edena, ki je s tem sporazumom Italijo izdal. Eden je tisti, ki je odgovoren za zastrupljeno razmerje med Anglijo in italijanskim fašističnim imperijem. »Tribuna« pravi, da je po Edenovi zasluzi prišlo do popolnega preloma v italijansko-angleških odnosih. Sodelovanje med angleškim in francoskim brodomorjem na Sredozemskem morju kaže, da bi Francija in Anglija sodelovali proti Italiji tudi v primeru vojne.

Listi pozivajo predsednika angleške vlade Chamberlaina, naj svojega zunanjepolitičnega sodelavca pozove k večji stvarnosti in zapre usta tistim gorečnikom, ki bi se za vsako ceno radi maščevali nad fašistično Italijo.

150 bojnih ladij proti morskim roparjem

Zeneva, 18. septembra. o. Angleško in francosko pomorsko poveljstvo je dalo vsem bojnim ladjam na Sredozemskem morju natančna navodila za pobijanje pomorskega roparstva. Angleške in francoske ladje imajo nalog takoj streljati na vsako sumljivo podmornico in na letala, ki bi ogražala trgovske ladje. V celoti je mobiliziranih na Sredozemskem morju okrog 150 angleških in francoskih bojnih ladij. To je toliko, kakor že od svetovne vojne dalje ne pomnijo.

Kljub nekaterim vestem, da bi bila Anglija pripravljena dovoliti italijanskemu brodomorju enakopravnost pri nadzorstvu nad plovo na Sredozemlju, ne vedo pri Zvezi narodov povedati o tem ničesar. Dodatni sporazum k nyonski pogodbi, ki so ga podpisali včeraj v Zenevi, Italije niti z besedo ne omenja.

Čigave so sumljive podmornice

Malla, 18. septembra. o. Iz angleških mornariških krogov poročajo, da so angleške patrolne ladje včeraj jutraj opazile 5 km od Malte dve podmornici, ki sta imeli špansko nacionalistično zastavo. Podmornici sta pluli v spremstvu italijanskega in nemškega torpednega rušilca proti Majorci.

Vesti 18. septembra

Vse italijanske mladinske organizacije bodo združili v eno osrednjo zvezo, ki se bo imenovala »Giovinezza Italiana del Littorio«. Organizacija bo pod vodstvom fašistovske stranke.

Voditelj angleških socialistov Walter Cirine je odpotoval v Zenevo, da bo med člani zasedanja ZN delal propagando za to, da se odpre francosko španska meja.

Predsednik francoske zbornice Herriot je že tri dni na Dunaju, kjer se je sestal s kanclerjem dr. Schuschniggom, jutri pa se udeležijo velikega zborovanja domovinske fronte.

V preiskavi zaradi atentatov v Parizu je francoska policija do zdaj prišla več italijanskih anarhistov. Pomaga ji tudi belgijska policija, ker je v Bruslju središče anarhističnega gibanja. Pariške oblasti so izvedle preiskavo tudi v prostorih nekaterih desničarskih bojnih organizacij, kjer so zaplenile veliko orožja, zlasti lahkih strojníc in ročnih granat.

Vsi italijanski parniki, ki so nameravali pluti v sovjetska pristanišča ob Črnem morju po nafto, so dobili povelje, naj potovanja odlože zaradi napetega razmerja med Sovjeti in Italijo.

Mussolinijev starejši sin Bruno, ki je pri letalski tekmi Pariz-Damask bil tretji, se je blizu Napolija ponesrečil z avtomobilom.

Nemška policija v Gdanskju je začela preganjati naročnike poljskih listov, ki so v Gdanskju prepovedani, čeprav je ta prepoved nezakonita z ozirom na ustavo svobodnega mesta Gdanskja.

19 velikih bombnih letal bi radi Kitajci odpeljali iz Združenih držav, pa jim je zmešala račune Rooseveltova prepoved, tako da bodo letala najbrže morala ostati doma.

Zastopniki severnih držav: Danske, Finske, Norveške, Švedske, Holandije ter Belgije in Švice bodo glasovali za to, da republikanska Španija ostane še v svetu Zveze narodov.

Bivši nemški cesar namerava baje v kratkem obiskati Nemčijo, kjer je nevarno zbolela njegova hčerka Hermine.

Angleški državni podtajnik za finance Shillips bo okrog 20. septembra prišel v Washington, kjer se bodo začela pogajanja za trgovski gospodarski sporazum med Anglijo ter Združenimi državami.

Kanadska delavska stranka je na svojem kongresu sprejela resolucijo, v kateri se zavzema za bojot blaga, ki prihaja iz držav, ki imajo diktature.

O pravih namenih Japoncev v Kitajsko bo predaval po Evropi podadmiral Goto, ki ga je japonska vlada poslala na propagandno potovanje. Ustavil se bo predvsem v Nemčiji in Italiji.

Poljska jahta »Arciszewski«, se je s posadko 16 mož potopila v Baltičkem morju.

Pri občinskih volitvah v New Yorku je, kakor kažejo dosedanja poročila, zmagal stari župan Italijan La Guardia.

Za pogreb predsednika Masaryka je češkoslovaško železniško ministrstvo dovolilo 50 odstotkov popusta na vseh državnih železnicah.

Sožalje ob Masarykovu smrti je poslal češkoslovaški vladi tudi občinski svet francoskega mesteca Cognac, kjer je bil med vojno glavni etan češkoslovaških oddelkov, ki so se bojevali na francoskih bojiščih.

Strela je udarila v štiri balone, ki so bili pritrjeni nad letališčem v Cardingtonu pri Londonu. Baloni so bili vojaški.

Velik političen govor bo imel v nedeljo na shodu radikalnosocialistične stranke predsednik francoske vlade Chautemps.

Tribuna se je udrila med vojaško parado 16 nemške divizije v Kölnu. Veliko ljudi je bilo pri tem hudo ranjenih.

Zveza narodov je osleparila Arabce, tako pišejo vsi palestinski listi ob sklepu ZN, da bo Palestino po naročilu Zveze narodov urejevala Anglija sama. Arabci so prepričani, da bo Anglija bolj voravala judovstvo, kakor arabske koristi.

Zadnje poljske katoliške duhovnike, ki žive v Rusiji, so začele zapirati sovjetske oblasti.

Stalinovega sina Vasilja so ugrabili neznanci, ko je šel s svojim prijateljem iz šole. Tako vedo povedati varšavski listi.

Mesec dni iskanja za ponesrečenim ruskim letalcem Levanovskim je potekel brez uspeha. Sovjetski letalci bodo prihodnje dni poskusili še z enim poletom, pozneje bo vse iskanje zaradi nastopa dolgih tečajnih noči onemogočeno. Tudi ni dosti verjetno, da bi bil Levanovski še pri življenju.

Vesti o odstopu belgijskega ministrskega predsednika van Zeelanda so neresnične in tudi ni res, da bi naj na njegovo mesto prišel voditelj belgijskih socialistov in sedanjí finančni minister de Man.

Nove odredbe za tuje v Franciji bo izdala vlada te dni. Vsak tujec bo moral imeti izkaznico s sliko in prstnimi odtisi, potrjeno od policijske oblasti. To odredbo francoski vladi narekuje nevarnost, ki jo predstavlja večji naval zločinskih in revolucionarnih izgublencev v Francijo.

O miru in svetovnem gospodarstvu bo govoril za ameriškim radio avstrijski zvezni kancler dr. Schuschnigg.

Popis vse zasebne lastnine, zlasti vrednostnih papirjev in denarnih vlog, baje pripravila češkoslovaško finančno ministrstvo zaradi pravičnega obdavčevanja, ki se mu znajo, kakor povsod, tako tudi v CSR, odtegniti predvsem imovitejši sloji.

Kitajsko pritožbo je Zveza narodov oddala tako znanemu odboru za Daljni vzhod, ki bo poskrbel, da pritožba ne bo nikomur kalila spanja. Zaradi pomanjkanja železa v Nemčiji bo morala nemška avtomobilna industrija zmanjšati število avtomobilskih tipov.

Sole na dan pogreba T. G. Masaryka. Kraljevska banska uprava-prosvetni oddelek, objavlja, da se naj na dan pogreba bivšega predsednika češkoslovaške republike, T. G. Masaryka, v torek, dne 21. septembra opravijo na vseh Solah za uduene predavanja o velikem pokojniku. Ta dan ni pouka.

Gledališke predstave se ta dan ne smejo prirejati.

Vrhovni poveljnik španske vladne vojske na severu pobegnil v Francijo

Biarritz, 18. septembra. AA. (DNB.) Vojda markisistične vojske na severnem bojišču Urribari je prispel v Biarritz. Časnikarjem je izjavil, da ne bo potoval v Valencijo. Vse kaže, da Urribari noče v Valencijo, ker bi ga mogli tam dolžiti zaradi neuspehov na severnem bojišču.

Radio Espana poroča iz Gijona, da je po odredbi anarhističnega odbora, katerega predsednik je Balarmino Tomas, aretiran tamkajšnji sovjetski konzul. Do aretacije je baje prišlo v znak represalij zaradi postopanja z anarhisti v Valenciji in Barceloni.

(Havas.) Poročilo belega vrhovnega poveljstva pravi, da nacionalisti še vedno napredujejo na leonskem bojišču in da so zavzeli vrhove Longo el Rudin in vas Vidangos. Republikanske čete pa so zažgale Palladuru Rodiesso in Villa Manin. V vzhodnem odseku asturijskega bojišča so nacionalisti zavzeli kraje Oseno, Rasabach, Arangas in višino Kablares. Na ostalih bojiščih ni nič novega.

Sporazum v izmenjavi ujetnikov

Salamanca, 17. septembra. AA. (DNB) General Franco je danes podpisal uredbo, s katero stopa v veljavo sporazum z Rdečim križem glede izmenjave ujetnikov med obema španskima tabo-

roma. Španski republikanci, ki so ujeti pri španskih nacionalistih, bodo po tem sporazumu lahko zamenjani za nacionalistične ujetnike pri republikancih. Sodijo, da bo zaradi tega sporazuma osvojenih najmanj okoli 25.000 oseb, ki se sedaj nahajajo v raznih poslaništvih v Madridu.

Ob 150 letnici ustave v USA:

Temelj Združenih držav Demokracija in federacija

Washington, 18. sept. o. Po vseh združenih državah so te dni slavili 150-letnico, odkar je država dobila ustavo. Vse manifestacije so se spremenile v veličastne izpovedi vere v demokracijo in v demokratično obliko države. Proslave so pokazale, da se vse prebivalstvo Združenih držav zaveda, da leži jamstvo za moč in bodočnost USA v dveh političnih načelih, ki sta naredili to državo močeno, edino in trdno. Ti dve načeli sta demokratični red ter federativna ureditev države.

Najvažnejši dogodek v teh proslavah pa je bil govor senatorja Boraha, ki je bil izvoljen v zvezni

državi Idaho, in ki je imel ob proslavi 150-letnice ustave govor, v katerem je podčrtal svojo vero v bodočnost demokratične vladavine, trdno zasnovane na ustavni osnovi. Bivši predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve je nato na dolgo govoril o narodno socialistični propagandi v Ameriki in o delu nemških odposlancev, ki, kakor pravi, razsipajo kvas verske nestrpnosti in rasne mrznje, ki razdvaja ljudi. Kako bi bilo treba ravnati proti tem odposlancem pod ustavno vlado? Vsi ti uživajo pri nas ustavno zaščito glede zbiranja ter svobode besede in tiska, torej svobosčine, ki so pri nas ustavno zajamčene in ki so nasprotno že zdavnaj odpravljene v državi, iz katere ti odposlanci prihajajo. Toda čim bi ti emisarij poskušali kršiti naše zakone, bodo sojeni ne pred sodišči svoje domovine, temveč pred neodvisnimi sodišči, katerih sodniki niti niso pristranski niti se ne boje nikogar. Vsi taki ljudje bodo kaznovani brez ozira na državo, iz katere so prišli, ako je njihova krivda takšna, da kazni zaslužijo. Ako bo njihova krivda tolikšna, da bodo zaslužili tudi električni stol, se tudi take kazni ne bomo ustrašili. Svoj govor je Borah zaključil z izjavo, da je treba s prezirom zavreči črnogledne napovedi o bodočnosti demokracije.

Mednarodni protialkoholni kongres se je končal v Varšavi. Na kongresu je bilo 120 predavanj. Prihodnji kongres bo 1940 v finski prestolnici Helsingforsu.

Nad 91 milijonov vknjiženih

Ljubljana, 16. septembra. Podatki ljubljanske zemljiške knjige o raznih intabulatih so tudi za mesec avgust prav zanimivi. Bežen in splošen pregled raznih vknjiženih posojil in kreditov kaže, da je v prvi vrsti postala prav živahna gradbena podjetnost. Mnogi varčni ljudje srednjih slojev grade v okolici svoja domovja. Rabijo denar in tega dobe proti primerenemu jamstvu tudi na svoje hiše. Okoliški kmet tudi potrebuje na jesen mnogo denarja. Naš kmet prav trezno in skrbno premisli in preračuna, ali mu je vredno vzeti na posestvo kako večje posojilo. Mnogi pa skušajo z najetjem večjih posojil sanirati svoj finančni položaj in deloma denar investirati za razne trgovske, obrtniške in industrijske namene. Večja podjetja so zadnji čas svoje obrate močno razširila, potreben jim je bil zato kredit. Pri 123 realitetah v mestu in okolici je bilo avgusta vknjiženo celotno 10.489.635 din hipoteknih posojil in kreditov. Pri 20 realitetah je bil vknjižen vrstni red za okoli 4.700.000 din. Najvišji kredit je znašal 2.500.000 din, mnogo posojil pa je znašalo nad 100.000 din. V avgustu je bilo pri 43 realitetah, spadajočih pod ljubljansko okrajno sodišče, izbrisanih dolgov in kreditov za 2.864.610 din. Napram juliju so vknjižbe posojil nekoliko padle, kajti julija je bilo vknjiženo pri 117 realitetah 16.136.795 din. Do konca avgusta je bilo letos že pri 829 realitetah vknjiženo celotno 91.441.204 din.

Odposlanstvo nemških industrijcev bo konec meseca obiskalo Avstrijo. Sprejela jih bosta predsednik republike Miklas in kancelar dr. Schuschnigg.

Belgijski kralj Leopold je včeraj odpotoval na uradni obisk v Anglijo, kjer bo gost angleške kraljeve dvojice.

Kitajske vojske se bore med seboj

Tokio, 18. septembra. o. Po japonskih poročilih je med kitajskimi oddelki severno od Čapeja v Šangaju prišlo do hudih spopadov. Neednost v kitajski vojski pripisujejo neenotnemu poveljstvu in pa zadnjim japonskim uspehom.

Zdi se, da so japonske čete krepko stisnile obroč okoli 50.000 Kitajcev med Liangsiangom in Hopejem. Japonci so napredovali predvsem s pomočjo tankov. Boj, ki sedaj teče, je eden izmed najtežjih, saj so imeli Kitajci samo dopolne nad 1200 mrtvih. Japonci zatrjujejo, da so izboljšali svoje položaje od Harsera, kjer so Kitajci na umiku. Kitajsko poveljstvo tudi samo uvideva nevarnost, kateri so izpostavljene čete 50.000 mož, ki so obkoljene, in že so bila iz kitajskega opo-

rišča v Paotingfu, ki je komaj 30 km oddaljeno od bojišča, poslana nova ojačenja. Japonske čete so poskušale odbiti ta kitajska ojačenja, dasi so tla tu pokrita z veliko plastjo blata.

Reuter. Kitajske čete, ki hite na pomoč svojim obkoljenim tovarišem, so se že spustile v boj z japonskimi predstražniki. Upanje je, da bodo lahko pravočasno pritekale na pomoč. V današnjih bojih pri Liangsiangju je padel neki japonski vojni poročevalec.

Nalivi rušijo železnice po Franciji

Grenoble, 18. sept. Neprestani nalivi zadnjih dni so napravili v okolici Grenobla in ob reki Rhoni ogromno škodo. Ponekod je železniški promet ustavljen. Ker so se ponekod sesuli tudi železniški bregovi, je proga močno poškodovana. Zaradi tega je tod iztril in tovorni vlak. Tudi na desni strani reke je proga močno poškodovana in je zaradi tega iztril brzovlak, ki vozi iz Pariza v Marseille. Telefonske žice so na mnogih krajih pretrgane. Potoki in dotoki Rhone so tako narasli, da odnašajo mostove in ogražajo ob njih ležeče naselbine. Ponekod je voda narasla 1 m visoko.

40 meterski stolp na čast Mussoliniju v Berlinu

Rim, 18. sept. AA. (Stefani). Nemška prestolnica je sredi velikih priprav za Mussolinijev obisk. Po želji samega kancelarja Hitlerja je arhitekt Beno von Arent napravil načrt za ogromno okrasje v ulici, ki vodi s kolodvora do dvorca Unter den Linden. Ta ulica, kakor tudi druge in mnogi trgi bodo popolnoma spremenjeni. Na Hitlerjevem trgu se postavila stolp, visok 40 metrov.

Sah na Semmeringu

Semmering, 18. sept. o. V šestem kolu šahovskega turnirja na Semmeringu je Capablanca premagal Flohra, Keres je premagal Reshewskega, Ragozin pa Petrova. Partija med Eliskasesom in Fineom je bila prekinjena v boljši poziciji za Amerikanca. Partija iz 5. kola med Capablancem in Ragozinom se je končala neodločeno.

V sedmem kolu je Flohr remiziral z Ragozinom že po 30 potezah. Keres istotako s Capablancem po 56 potezah. Litvanec Petrov je zabeležil včeraj prvo celo točko z zmago nad avstrijskim prvakom Eliskasesom, ki ga na tem turnirju spremlja posebna smola. Že v 30 potezah se je moral Eliskases vdati. Amerikanca Fine in Reshewsky sta svojo partijo prekinila po 59 potezah. Stanje je precej izenačeno.

Stanje je sledeče: Keres 5 točk, Capablanca 4, Flor 3½, Ragozin 3½, Fine 3½ (dve viseči), Reshewsky 3 (dve viseči), Petrov 1½, Eliskases 1 (1).

Podonavska zveza po zamisli Italije in Nemčije

Zeneva, 18. sept. o. Avstrijski državni tajnik za zunanje zadeve dr. Guido Schmidt je imel včeraj dolg razgovor z angleškim in francoskim zunanjim ministrom. Razgovor se je nanašal na vesti, da namerava Italija in Nemčija po sestanku med Mussolinijem in Hitlerjem sklicati konferenco podonav-

skih držav: Avstrije, Madžarske in Jugoslavije. Na tej konferenci naj bi zastopniki omenjenih držav sestavili načrt za organizacijo čim tesnejšega gospodarskega in političnega sodelovanja med podonavskimi državami. Avstrijska vlada je baje nemški in italijanski predlog že sprejela.

NAŠIM ODJEMALCEM!

Od danes naprej ne plačujemo v naših prodajalnah **ba-**novinske trošarine na obutev

Znižujemo cene obutvi za vsoto trošarine

Rata

Miki Miška in njegova družica Mini

Pogled v delavnico, kjer izdelujejo filme o Miki miški

Miki miška je oživela. Na kaj je najprej mislila? Na družico. Walt Disney ji je dal še družico, majhno gospo in damo, Mini miško.

Prvi film o Mini miški se je vrtil v skladišču, prav za prav v Disneyevi garaži. Najprej je hotel svojo iznajdbo še nekaj časa skrivati, dokler ne bi bila popolnoma in bolj dovršena. Ko je bilo delo res končano, je hotel svoje risbe prodati kakšni filmski družbi. Ponujal je vsem filmskim podjetjem, toda nobeno se ni hotelo zanimati za majhno Miki miško. Disney ni obupal. Naredil je še dva filma. Tretji se je imenoval »Willy s parnika«, ki je bil dovršen v jeseni 1928. Medtem pa se je v filmskem svetu dogodilo nekaj: Izšla so tonfilm. In zopet je Disney sklenil, da predela film »Willy s parnika« v tonfilm. Ob koncu septembra 1928 so predvajali ta film v nekem njujorskem kinu. Naenkrat je Miki miška osvojila srca ljudi. Ljudje so se od srca smejali. V kratkem času so hotela igrati ta film vsa kinopodjetja. Amerika je vzljubila miško. Tisoče pisem je prihajalo na izumitelja, večinoma pa so imela naslov: Mrs. Micky miška, Hollywood, Kalifornija. V majhnem razdobju je že osvojila ves svet. V vseh svetovnih jezikih je razveseljevala vnete obiskovalce predstav. V Grčiji so jo imenovali »Mickel Mus«, v Italiji »Michele Jopolino«, na Japonskem »Miki Kuchi«, v Franciji »Michel Souris«, v Španiji »Miguel Ratoncito«.

Njena priljubljenost je postala večja v drugih deželah, kakor v Ameriki, v njeni domovini. Po tem ogromnem uspehu je začel Disney izdelovati nove filme, ki so izhajali pod imenom »Silly Simphonies«. Tudi ta začetek je bil trd. Ker pa so spremljali film razni »šlagerji«, se je hitro priljubila. Največji uspeh pa je doživel s filmom »Tri majhni prašički«.

Sedaj ni več izdeloval svoje risbe v skladišču. Postavil si je studio, kjer je zaposlil 600 uslužbencev. 275 je umetnikov, ki rišejo, drugi so fotografi, skladatelji, delavci. Walt Disney izdela nov film v 3 do 4 tednih. To gre tako:

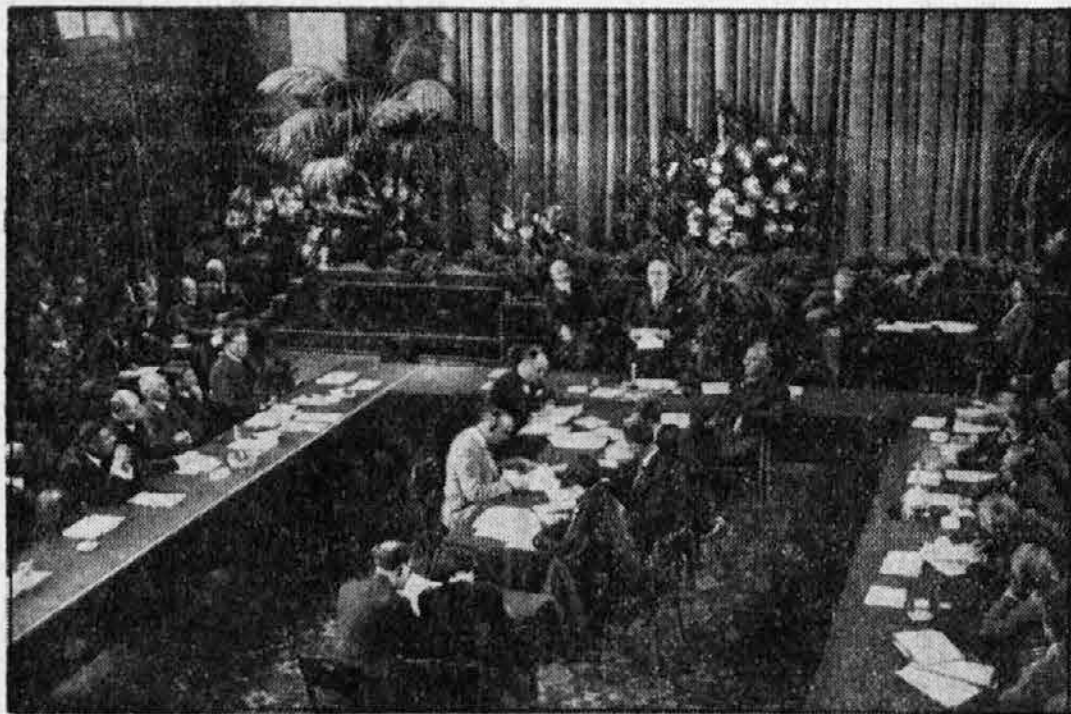
Najprej je treba dobiti zgodbo. Nato s svojimi sodelavci ugiha, kakšne prigode naj igra mi-

ška. Miki mora biti glavni junak. V nekaterih filmih je pustil Disney, da so druge živali premešale miško, toda temu se je uprla množica ljubiteljev filma in zahtevali, da je Miki vedno zmagovalček. Naravnost težko je dobiti zgodbo za film, ki bi vsakemu ugajala. Predvsem se mora dopasti otrokom. Pa tudi odrasli se morajo veseliti. Kadar se otroci smejejo, se odrasli ne. Zato je treba združiti oboje v filmu, da se smejejo otroci in odrasli.

Ko je prigoda tu in zgodba podrobno razpredena, delijo zgodbo v posamezna dejanja in slike. Slika se nanizuje na sliko in tvori zgodbo. Ko je to delo končano, pridejo na vrsto glasbeniki. Ti zložijo vsebini odgovarjajočo glasbo, ki mora vedno izražati razpoloženja nastopajočih. Če doživi miška kaj prijetnega, je glasba lahna in vesela, če pa doživi kaj žalostnega, je godba resna in otožna. Ta obdelana zgodba z glasbo pride v roke slikarjem. Za en film porabijo 12.000 slik. Če hočejo izdelati barvani film, morajo biti tudi risbe barvane. Ko so potem zbrane in izbrane najboljše in najboljše risbe, snamejo s kamero posamezne slike, ki dajo združene filmski trak, katerega predvajajo v kinu.

Nadaljni korak je zdaj, kako prirediti film v tonfilm. Tu nimamo tonfilmske kamere kot pri navadnih filmov. Vsaka izmed postavitev ima govorilo. Orkester igra. Različni tonski učinki se uporabljajo, da se ponazorijo razpoloženja in čustva. Električni ventilator proizvaja brnenje aeroplana, bobnanje je podobno strojnemu ropotu. Nekaj podobnega imamo na naših odrih.

V svoji dolgi praksi je Disney iznašel mnogo novega za izdelovanje filma. Vedno pa stremi, da bi bil naslednji boljši kot zadnji. Miki ne sme biti nikdar groba in surova, vedno mora biti prijazna, dobra. Pa tudi njena prijaznost ne sme biti pretirana. Vse mora biti kar najbolj naravno, ne izumetničeno, tako da res lahko zajame srca otrok in odraslih. In morda bo ravno to vzrok, da je tako priljubljena. Gotovo je, da je ta filmska »zvezda« ena najpriljubljenih na svetu.

Sredozemske države so se zbrale na konferenco v Nyonu. Delegati med govorom francoskega zunanjega ministra Delbosa

R. L. Stevenson:

26

Skrivnost dr. Jekylla

Komaj se mi je posvetila ta lučca, sem tudi zagledal, po kateri bi moral iti.

Uredil sem si obleko, kolikor je šlo. Poklical sem kočijo, ki je privozila mimo in se odpeljal do nekega hotela na portlantski cesti. Imena sem si domislil po naključju.

Pri pogledu name kočijaž ni mogel potlačiti svojega smeha. Bil sem res dovolj smešen, čeprav je ta obleka zakrivala tako žalostno usodo. Zaskrbel sem z zobmi in planil v peklenjski besnosti nadenj. Smeh mu je zamrl na obrazu. To je bila sreča zanj, še večja sreča pa zame, kajti naslednji trenutek bi ga bil zatrdno potegnil s sedeža.

V hotelu sem pri vstopu gledal okrog sebe tako mrko, da je vse služabnike stresala groza. Tudi spogledati se niso upali vpriči mene. Podložno so sprejemali moja povelja, me odvedli v gostilniško sobo in mi prinesli pero in papir.

Hyde v smrtni nevarnosti je bil zame novo bitje: tresel se je od čezmerne jeze in je bil pripravljen na nov umor in hrepenel po tem, da bi komurkoli povzročil bolečine. Toda to bitje je bilo prevečano. Z velikim naporom volje je obvladalo svojo besnost, napisalo važni pismi, eno na Lanyonovo in eno na Pooleja. Da bi se prepričalo, da jih bodo res nesli na pošto, je pismo oddalo z naročilom, da morajo iti priporočeno.

Ves nadaljnji dan pa je sedelo to bitje v svoji sobi ob ognju in si grizlo nohte. Tam je tudi jedlo samo v svoji stiski. Natakark mu je stregel drhte.

Ko je padla noč, se je to bitje spet naslonilo v kot zaprte kočije ter naročilo, naj ga brez načrta in brez cilja vozi po mestu. Ne morem reči, da sem to bil jaz, marveč pravim, da je bilo tisto bitje. Ta otrok pekla ni imel v sebi ničesar človeškega. V njegovi notranjosti sta živela strah in sovraštvo.

Ko je Hyde nazadnje mislil, da začenja kočijaž postajati nezaupen, je kočijo poslal proč ter si v svoji neurejeni obleki upal korakati med ponočnimi sprehajalci, kar je bilo nedvomno zadosti povoda, da bi ga lahko opazili. Tisti dve osnovni strasti sta besneli po njegovi notranjosti kakor vihar.

Strah ga je gnil, da je korakal hitro in kar se je dalo po manj živih cestah ter govoril sam s seboj. Štel je minute, ki so ga še ločile od polnočne ure. Nekje ga je nagovorila neka ženska in mu, kakor se mi zdi, ponudila vžigalnice, da bi jih kupil. Udaril jo je po obrazu, da je zbežala.

Ko sem se pri Lanyonu spet zavedel in si opomogel, me je strah mojega starega prijatelja najbrž malo pretresel. Ne vem nič več. To je bila le kaplja v morju studa, s katerim sem mislil nazaj na one ure. Spremenil sem se. Nič več me ni mučil strah pred vislicami, morveč groza, da bi bil spet Hyde.

Lanyonovo obsodbo sem slišal kakor v sanjah. Kakor v sanjah sem se vrnil domov v

V dviganju uteži je v težki kategoriji zmagal Nemec Josef Manger, ki je dvignil 420 funtov težke ročke

Mizar brez nog in rok

V majhni bretonski vasi v Franciji živi že 58 let najčudovitejši človeški stvor, popolnoma podoben doprsnemu kipu, mož brez nog in brez rok. Pa ne samo živi, ampak kljub svojim skrajnim telesnim nedostatom celo preživlja svoje starše, 80 letnega očeta in 78 letno mater, s svojim delom.

Dasi je prišel že na svet tako strahotno okrnjen, da mu je zdravnik ob rojstvu prisodil samo nekaj ur življenja, ni samo učakal 58 let, ampak se je s trinajstim letom začel učiti mizarstva. Njegov stric, ki je bil mizar, mu je izdelal posebno orodje, katero je vihtel in sukal s svojimi zobmi, z brado, z vratom. Po več letih neverjetne vztrajnosti in potrpežljivosti je dosegel toliko spretnost, da danes samo s svojimi izdelki lahko preživlja sebe in svoje starše. Izdeluje pa seveda samo majhne predmete, pohištvo za lutke in podobno.

Leta 1900. ga je nekdo spravil na pariško razstavo in mu obljubil 100.000 frankov nagrade. Oni lopov je morda res precej zaslužil, tega reveža pa, radi katerega si je nagrabil denarja, je zapustil samega, brez najmanjše odškodnine. Od takrat ne zaupa nikomur več, ostaja neprenehoma v svoji kočiji pri delu; ob nedeljah ga nese oče v cerkev in k obhajilni mizi, popoldne pa ga mati pelje nekoliko z vozičkom na sprehod.

Silno je zgovoren, se tako lepo izbrano in dostojno izraža, da vzbuja začudenje vseh boljših obiskovalcev. Na svojo usodo se nič ne jezi, vedno je dobre volje, celo resno misli na ženitev; Bretonci pa, kadar slišijo njegovo ime, se v strahu križajo in molijo za odvrnitev podobne nesreče.

Žabe bodo pele po radiu

Radioodajna postaja v Tokiu bo priredila te dni (16. t. m.) žabji koncert, ki ga bodo prenašale nemške, angleške in ameriške radio postaje.

Posebna ladja bo plula v mraku po reki Sangami na japonskem in ko bo našla primerno mesto z zadostnim številom »godcev«, bo postavila na vodno gladino mikrofoni in ljubitelji glasbe bodo lahko slišali nenavadna izvajanja japonskih žab. Pravijo, da imajo žabe, ki se skrivajo med lojem reke Sangami, neverjetno lepe, večglasne ubrane zборе, katere hodijo ljudje od blizu in daleč občudovat.

svojo hišo in legel v posteljo. Po napetosti tega dne sem trdno in globoko zaspal. Spanja ni mogla pretrgati niti mora, ki me je tlačila.

Zjutraj sem se prebudil pretresen, oslabil in vendar svež. Se zmeraj me je mučila prav tista misel in me polnila s sovraštvom do pošasti, ki je dremala v meni. Prav nič še nisem bil pozabil strašne nevarnosti preteklega dne. Toda bil sem spet doma v lastni hiši in tik poleg svojih zdravil. Hvaležnost, da sem se rešil nevarnosti, je zaživela v moji duši tako močno, da je to občutje preglasilo soj upanja.

Po zajtrku sem zložno koračil čez dvorišče ter z naslado srkal hladni zrak. Tedaj so me spet popadli tisti nepopisni občutki, ki so naznanjali, da se bom spet spremenil v Hydeja. Komaj sem še utegnil, da sem se rešil v varstvo svoje delovne sobe, ko so že besnele po meni spet Hydejeve strasti, da me je vse mrazilo.

Da bi se spet spremenil, sem tokrat vzel dvojno mero zdravila. Toda, joj, čez šest ur, ko sem sedel v sobi in gledal v ogenj, so se mi spreminjevalne muke povrile in spet sem moral poklicati na pomoč zdravnika.

Da povem na kratko, od tega dne dalje sem le z velikimi napori, kakor da telovadim, in le po neposrednih dražljajih tistega zdravnika mogel ohraniti Jekyllovo zunanost. Vsako uro ponoči in podnevi me je začelo spreletati tisto svareče drhtenje. Naj sem spal ali naj sem se le vdal svojim sanjarijam, vedno sem se prebujal kot Hyde.

Mrtvec se je peljal s kolesom

Pretekli teden je neki policaj v Parizu zagledal kolesarja, ki je drvel mimo njega z veliko naglico, ker je bilo menda nekoliko navzdol; noge je mirno držal na pedalih, glava pa mu je čudno opletala sem in tja. Na bližnjem ovinku se je nenadoma zrušil, policaj je skočil k njemu, ga dal prenesti v bolnišnico, kjer so ugotovili njegovo smrt. Na kolesu ga je namreč nenadoma zadela kap, pa je bil tako zagnan, da se je še mrtvec peljal nekaj časa nemoteno naprej.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 18. septembra: 12 Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Cas, spored, obvestila — 13.15 Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes — 14.00 Vreme — 15.00 Za delopust (Radijski orkester) — 15.40 Pogovori s poslušalci — 19.00 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Belokranjci in njihova pokrajina (prof. Ivan Simonič, Ljubljana) — 20.00 Zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Muzikalen pisan večer pod geslom: »Počitnice so mimo spet stari tek začnimo!« Sodeluje Sornov šramel, sestre Stritarjeve in člani rad. igr. družine. Spored sestavi in vodi Ipi — 22.00 Cas, vreme, poročila, spored 22.15 Radijski jazz.

Drugi programi

Sobota, 18. septembra: Zagreb: 20 Vokalni konc., 20.30 Orkestralni koncert, 21. Turin — Dunaj: 19.25 Romantična opereta »Ciganska ljubezen«, 21.40 Nove nemške pesmi, 22.20 Plesna gl. — Budapest: 19.45 Opera, 22.15 Jazz, 23.10 Plošče — Praga: 19.25 Večerni koncert, 20.25 Opera, 22.35 Orkestralni koncert — Varšava: 20.25 Poljake v tujini, 21.05 Pester koncert — Nemške postaje: 20.10 Različni zabavni progr. — Strasbourg: 21.30 Alžalski večer.

Po peklenkem stroju, ki so ga podtaknili neznani zločinci, je bila v Parizu razrušena hiša, v kateri je bil sedež zveze francoskih delodajalcev

Naš novi ilustrirani roman: Poročnik indijske brigade

Indija, boji z uporniki in izdajalskimi milijardskimi maharadži, junaštva znanih in neznanih angleških vojakov, ki so živeli, se bojevali, se odrekli ljubezni, izbirali pomanjkanje, puščavo, vročino, mrzlico in smrt, ki so umirali pod tujim nebom, vse za veličino svoje domovine. Po tem delu je bil narejen eden največjih lanskih ameriških filmov »Poročnik indijske brigade«. V našem podlistku bomo prinašali vsak dan slike iz tega krasnega, napetega filma. Roman začne izhajati v torek